

YOU ARE AT: [Home](#) » [Життя громади](#) » [Доповідь в Канаді про „Шевченкіяну“ Станіслава Людкевича](#)

May 8, 2025 3:06 pm

# Доповідь в Канаді про „Шевченкіяну“ Станіслава Людкевича

By [УЛЯНА ПЛАВУЩАК ПІДЗАМЕЦЬКА](#) ⌚ 6 Mins Read

ТОРОНТО. – 7 березня Наукове товариство ім. Шевченка (НТШ) в Канаді відмітило річницю Тараса Шевченка доповіддю, яка супроводжувалася конференц-залі Олд Милл інтерактивною слайд-презентацією „Шевченкіяна Станіслава Людкевича у його філологічних та музикознавчих працях, і музичних композиціях“.

Доповідь виголосила голова НТШ-К, д-р Дагмара Турчин-Дувірак – музиколог, педагог, музичний критик, доктор музикознавства, колишня науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фолкльору та етнографії ім. М. Рильського Академії наук України, колишня професор Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка, гість-лектор університетів Онтаріо, викладачка музики, автор численних статей з історії, теорії, естетики музики та психології музичного сприйняття. Останнім часом д-р Турчин-Дувірак працює над книжкою про український музичний модернізм початку ХХ ст.

Присутніх привітала заступниця голови НТШ-К д-р Марта Дичок, яка подякувала спонсорам доповіді, Фондації „Будучність“ та Конгресу



Д-р Дагмара Турчин-Дувірак

українців Канади – відділ Торонто, а також медія-спонзорам – часописам „Новий шлях“ та „Гомін України“, телемережам „Контакт“ та „Форум“, радіопрограмам „Пісня України“ та „Поступ“.

Доповідачку представив Тарас Брилинський, музиколог, сертифікований викладач фортепіано Королівської музичної консерваторії (Торонто), дипломований спеціаліст з гри на фортепіано (Львівська державна музична академія ім. М. Лисенка), та колишній студент д-р Турчин-Дувірак.

Корифей української музики Станіслав

Людкевич народився 24 січня 1879 року в місті

Ярослав, з якого вийшло чимало відомих

українців. У своєму виступі д-р Турчин-Дувірак

звернула увагу, що Людкевич прожив багаті на

події 100 років (від 1879 до 1979 р.) в Галичині,

точніше у Львові, де отримав філологічну освіту.

Він народився і виростав за Австро-Угорщини,

розвивав свою творчу особистість в умовах

міжвоєнної Польщі, був свідком двох світових

війн, пережив російський полон, свої зрілі роки

провів за Радянського союзу, а на схилі життя –

коротку хрущовську відлигу та довготривалий

брежнєвський застій. Він був плідним у своїй

діяльності, написавши 300 музичних творів у

всіх існуючих музичних жанрах, з них понад 150

на вірші різних поетів, а серед них – 15 на слова

Т. Шевченка (враховуючи ранній твір – музичні

номери до поеми „Невольник“, що не збереглися) та всі вони, за винятком одного сольоспіву, як

хорові композиції. Його твори на вірші Шевченка зазвичай були відповіддю та замовлялися на

різні культурні та суспільні святкування чи пам'ятні дати. Але були й важливі винятки, наприклад, у

1905-му, а також у 1917 роках, коли він перебував у російському полоні в Туркестані. У той час, два

хори – „Чи ми ще зійдемося знову“ та „Сонце заходить“ – С. Людкевич написав, порівнюючи

власну долю зі засланням Т. Шевченка. Хор „Ой виострю товариша“ став відгуком композитора на

звістку про лютневу революцію 1917 року в Росії. А сольна балада „За байраком байрак“ написана

1920 року, була виявом його страждання за поразку української державности.

Однак, творчий доробок С. Людкевича не лише враховував музичні композиції, але й наукові

праці, як філолога в українській та класичній галузях. Великий вплив у його науковому житті мав

його керівник, проф. Олександр Колесса – український літературознавець, мовознавець,



*Тарас Брилинський*

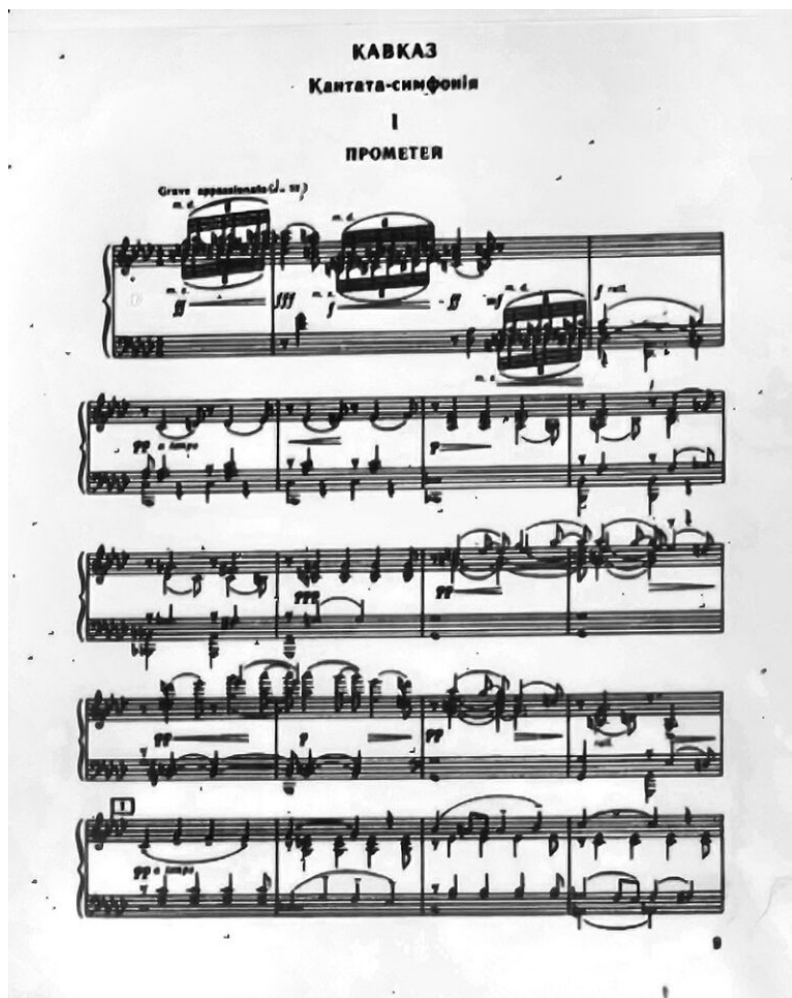
громадсько-політичний діяч, дійсний член НТШ з 1899 року та батько відомої піаністки Любки Колесси, брат Філарета Колесси та Івана Колесси. Крім цього, маючи блискучий розум і схильність до мов, С.Людкевич провів багато часу в інтенсивному самонавчанні. Після закінчення у 1901 році філософського факультету Львівського університету він викладав у гімназіях Львова й Перемишля українську, латинську і грецьку мови та літературу, а також теорію музики. Формальну музичну освіту Людкевич здобував пізніше. Проте, вже у 1903 році став одним із засновників у Львові Вищого музичного інституту ім. М. Лисенка, який впродовж тривалого періоду був єдиним українським центром музичної освіти в Галичині й відіграв величезну роль у вихованні українських музичних кадрів. Щойно коли став працювати в Перемишлі допросився дворічної відпустки, усвідомивши необхідність далі поглиблювати музичні знання та вдосконалювати композиторську техніку. Людкевич восени 1903 року вирушив до Відня, де у 1907 році взірцево здобув сертифікат „Курс диригування і контрапункту“, а у 1908 році захистив у Віденському університеті докторську дисертацію „Дві причинки до питання розвитку звукозображальності“ під керівництвом засновника класичної музикології Гвідо Адлера. Таким непересічним самовизначенням шляхом С. Людкевич став поліглотом та високої якості музикологом і, що важливо, етномузикологом. Як зазначила д-р Турчин-Дувірак, Людкевич фактично був першим українським музикологом – за її словами, „музикологом, що поєднує глибоке історичне знання предмету з надзвичайно точним і тонким аналітично-теоретичним апаратом“.

Як філолог, ще в університеті С. Людкевич почав писати велику філологічну працю „Про основу і значення співності в поезії Тараса Шевченка“, яку опублікував в 1901 році та в 1902 році видав критичну музикознавчу статтю „Про композиції до поезій Шевченка“. С. Людкевич часто виступав з лекціями і доповідями про Шевченкову творчість. Він звертав увагу на співучість та мелодійність Шевченкових віршів, на відгомін українських народних пісень у творчості Шевченка, що свідчило, на його думку, про прадавній зв'язок між поезією та музикою. До цієї ж теми він повернувся знову в 1934 році, написавши філологічну розвідку „Співні та мелодійні основи й прикмети поезії Т.



*Д-р Марта Дичок*

Шевченка“, а також у великій аналітичній музикологічній статті „Вокальна музика на тексти поезій „Кобзаря“. Свої відомі твори на слова Шевченка почав komponувати теж у 1901 році.



Перша сторінка нот кантати-сонати Станіслава Людкевича „Кавказ“

Вміння С. Людкевича передати унікальність Шевченкової мови було ще значне тому, що композитор був, в першу чергу, польськомовним. Він вивчав українську мову пізніше. За Австро-Угорської імперії С. Людкевич, як син гімназійного вчителя, вчився в гімназії німецькою мовою, говорив вдома польською, а співав українською. І склалося так, що, як частину самоусвідомлення своєї української ідентичності, С. Людкевичу прийшлося відстоювати Шевченка перед поляками, як індивідуала та втілення універсального українця.

Композитор не міг повірити, що його власні музичні твори гідні поетичних шедеврів майстра слова. Тим не менш, як сказала д-р Турчин-Дурівак, С. Людкевич взявся за написання одного з найбільш вагомих та відомих музичних композицій

за мотивами Шевченка, кантату „Кавказ“ – почин любови, відданости та пошани, на який пішло 12 років. Цей твір став неперевершеним шедевром в українській музичній Шевченкіяні.

Кантата була вперше виконана в своєму повному обсязі 8 березня 1925 року, коли музична громадськість Галичини відзначала у Львові 25-ліття творчої діяльності Людкевича. Тоді вперше силами хору „Львівський Боян“ і симфонічної оркестри Музичного товариства ім. Лисенка прозвучала вся композиція. Після концерту Василь Барвінський, талановитий композитор і молодший колеґа С. Людкевича, написав у статті до газети „Діло“: „Цей твір „Кавказ“ написаний кров'ю і слізьми, які пролив наш поневолений народ у боротьбі за свободу і саме тому, він такий близький і дорогий“. Представлення повного твору закарбувало його у пантеон визначних музичних творів світу.

Д-р Турчин-Дувірак завершила свою доповідь, продемонструвавши частину звукозапису кантати, водночас проєктуючи партитуру на екрані та надаючи свої коментарі до кожної літературної та музичної фрази.

Під час сесії запитань і відповідей, д-р Турчин-Дувірак розповіла, що їй пощастило навчатися в передостанній когорті студентів проф. Людкевича. Вона згадувала, з яким теплом та ентузіазмом С. Людкевич вітав студентів у своєму кабінеті, де ділився з ними своїми особистими поглядами про українську музику, особливо про свою улюблену форму – думу. Щирість його відношення до студентів була такою, що він не пропускав жодного студентського концерту.

На закінчення д-р Турчин-Дувірак додала, що інша важлива кантата Людкевича на слова Шевченка – „Заповіт“ (для мішаного хору і оркестри) – актуальна сьогодні як ніколи та заслуговує на більшу увагу.

Premium

---

[◀ PREVIOUS ARTICLE](#)

Полтавці подарували дошку Лесі  
Українки

[NEXT ARTICLE ▶](#)

Підтримайте книжку „Екзистенційна  
війна“

---

Уляна Плавуцка Підзамецька

---

**RELATED POSTS**

---

## Допомагають друзі з Німеччини

July 17, 2025 4:45 pm – By **МИХАЙЛО МИХАЙЛИНИН**

## Свято пластунів на Тернопіллі

July 17, 2025 4:44 pm – By **МИХАЙЛО МИХАЙЛИНИН**

## У школі „Українські студії” на сході Словаччини

July 17, 2025 4:42 pm – By **ЛЮДМИЛА ОСТРОВСЬКА**

---

May 8, 2025 3:04 pm

# Полтавці подарували дошку Лесі Українки

---

By **ВАЛЕНТИНА ШЕМЧУК** ⌚ 3 Mins Read

*Співорганізатори дарування меморіальної дошки Лесі Українці (зліва): Соломія Ушневич, Людмила Галай, Валентина Шемчук, Зоряна Боднар, Леся Бойко, Оксана Мариняк, Світлана Хмурковська.*

ЙОНКЕРС, Нью-Йорк. – Школі українознавства ім. гетьмана України Петра Конашевича-Сагайдачного при парафії Св. Михаїла Української греко-католицької церкви (директорка Світлана Хмурковська) завдяки спільній праці Управи Округу Нью-Йорк Союзу українок Америки (голова Оксана Жуков, референтка культури Валентина Шемчук), 30-го Відділу СУА (голова Леся Бойко, референтка суспільної опіки Людмила Галай) у партнерстві з Генеральним консульством України в Нью-Йорку, Харківсько-Полтавською єпархією Православної церкви України та Архієпископом Харківським і Ізюмським ПЦУ Афанасієм (Шкурупієм) урочисто вручено меморіальну дошку Лесі Українки від Міжнародного добродійного проєкту „Шана у світі великим українцям“.

9 березня українці та американці в Українському народному домі Спільноти української молоді вшанували пам'ять Тараса Шевченка та Лесі Українки.

Серед гостей були Володимир Козіцький – почесний голова Ради директорів, співзасновник та багаторічний очільник Федеральної кредитової кооперативи „СУМА-Йонкерс“, довголітні

директорки Школи українознавства – проф. Марія Кіцюк та голова Всеамериканського комітету „Поширення правди про Голодомор“ Оксана Кулинич, великі благодійники для України подружжя Ніна і Харві Шварц зі Стейтен-Айленда, Нью-Йорк.

Благословив зібрання о. Василь Бегай – священник храму Св. Михаїла УГКЦ. Зворушливо звучав Гимн України у виконанні хору учнів школи (музичний керівник Юлія Фай). Учні співали Шевченкову поезію „Думи мої“ та пісню Тараса Петриненка „Україна“, відтворювали сторінки сценічної картини „Життя і творчість славного Кобзаря“. Вихованці садочка та першоклясники виконали танець за мотивами „І вам слава, сині гори“ Тараса Шевченка. Учні читали ліричні твори Шевченка та Ліни Костенко. „Рече та стогне Дніпр широкий“ на музику Данила Крижанівського співали четвертоклясники. Виставу „Лісова пісня“ Лесі Українки показали учні старших класів (художній керівник Галина Головата).

Гранітну плиту із присвятою Лесі Українці подарували Школі українознавства доброчинці-полтавці: на Полтавщині, у гадяцькому Зеленому гаю, багато років жила і творила свої безсмертні поезії Леся Українка. Пам’ятна дошка виготовлена зі світлого рожево-коричневого відтінку з різними вкрапленнями, високої естетичності граніту, видобутого в околицях села Дідковичів, що на північ від міста Житомира.

*Художник-доброчинець проекту „Шана у світі великим українцям“, майстер-гравер меморіальної дошки Лесі Українці Вадим Голобородов.*

На урочистій події виголосила слово засновниця міжнародного проекту „Шана у світі великим українцям“ В. Шемчук. Автор пам’ятної дошки – художник Вадим Голобородов.

Чин освячення меморіальної дошки здійснив обласний благочинний Харківсько-Полтавської єпархії ПЦУ о. Олександр Горай. Промовляли доцент катедри Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, вчителька української мови Школи українознавства в Йонкерсі, пресова референтка 30-го Відділу СУА Соломія Ушневич, директорка Школи українознавства С. Хмурковська.

Благодійний проєкт „Шана у світі великим українцям“ прислужився справі увічнення пам’яті Лесі Українки у Берліні, Тбілісі, Вільнюсі, в Україні – у Гадячі на Полтавщині.

Проєкт „Шана у світі великим українцям“ виготовив і подарував громадам в Україні та за кордоном понад 30 меморіальних дошок і пам’ятних знаків Тарасові Шевченку, Лесі Українці, Олені Пчілці, Миколі Дмитрієву, жертвам Голодомору 1932-1933 років в Україні, захисникам України від російських окупантів.

Premium

---

[◀ PREVIOUS ARTICLE](#)

**Вшанували United Help Ukraine**

[NEXT ARTICLE ▶](#)

**Доповідь в Канаді про „Шевченкіяну“  
Станіслава Людкевича**

---

**Валентина Шемчук**

---

**RELATED POSTS**

---

## Допомагають друзі з Німеччини

July 17, 2025 4:45 pm – By **МИХАЙЛО МИХАЙЛИНИН**

## Свято пластунів на Тернопіллі

July 17, 2025 4:44 pm – By **МИХАЙЛО МИХАЙЛИНИН**

## У школі „Українські студії” на сході Словаччини

July 17, 2025 4:42 pm – By **ЛЮДМИЛА ОСТРОВСЬКА**

СВОБОДА залежить від вашої підтримки. Грошовий внесок у будь-якій сумі допоможе нам оплатити постійне висвітлення війни в Україні.

**ПОЖЕРТВУЙТЕ**

Пошук ...

ШУКАТИ

### НЕДАВНІ ЗАПИСИ

Уряд Шмигалья пішов у відставку

Спецпредставник президента США прибув до України

Бойові дії 10-16 липня

Ліквідували вбивць полковника СБУ Воронича

Знищили російське гакерське угруповання

УККА закликає адміністрацію Трампа

---

Нова структура Міністерства закордонних справ

---

Зустріч членів Коаліції охочих

---

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

---

АМЕРИКА І СВІТ

---

Конференція з питань відновлення України

---

Допомагають друзі з Німеччини

---

Свято пластунів на Тернопіллі

---

У школі „Українські студії“ на сході Словаччини

---

Українці Нової Зеландії проти злочинів РФ

---

Тривале нищення України

---


До 250-их роковин ліквідації Запорізької Січі

---

„Українське село“ отримало статус Культурного округу

---

## КОНТАКТИ

 (973) 292-9800 x 3040

- Редактор
- Адміністрація
- Передплата
- Рекляма
- Вебмайстер

## „СВОБОДА“ – ГАЗЕТА УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В АМЕРИЦІ

„СВОБОДА“ заснована у 1893 році в США і є найстаршою у світі україномовною газетою що видається безперервно. Від 1921 року до 1998 року була єдиним поза Україною щоденним виданням. „Свобода“ – офіційний орган Українського Народного Союзу. Редакція традиційно дотримується Харківського правопису. Електронний архів „Свободи“ – це унікальне джерело інформації з історії українства. Він налічує понад 23 тис. чисел газети включно з першим, яке вийшло 15 вересня 1893

року, біля сотні альманахів УНСоюзу, підбірку дитячого журналу „Веселка“, книжки, що видавалися друкарнею „Свободи“. Адреса редакції: Svoboda, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

## СПОНЗОРИ ЕЛЕКТРОННОГО АРХІВУ

- Самопоміч-Нью Йорк Федеральна Кредитова Кооператива
- Наукове Товариство ім. Шевченка в США
- Самопоміч – Федеральна Кредитова Спілька, Чикаго
- Федеральна Кредитна Спілька СУМА (Йонкерс)
- Анонімний жертводавець
- The Heritage Foundation 1st Security Savings Bank
- Фондація ім. Івана Багряного

Натисніть тут, щоб відкрити список спонзорів

## ПІДТРИМАЙТЕ „СВОБОДУ“

Ми залежимо від Вашої підтримки. Щедрий дарунок допоможе нам продовжити служити громаді.



ОСТАННІ ЧИСЛА   PDF АРХІВ   ПОШУК В АРХІВІ   ПЕРЕДПЛАТА   РЕКЛЯМА   АЛЬМАНАХИ  
ВЕСЕЛКА   КНИЖКИ

Copyright © 2025, Свобода.